ತುಳಿದು ಬರಬೇಕು ಪಾಪಿ ತೊಲಗೋ' ಅಂತ ಕೂಗಾಡತೊಡಗಿದರು. ಶಶಿಧರ ತಂದೆಯ ಹತ್ತಿರ ಓಡಿದ. ಹೊರಟ ರಾಜ ತಿರುಗಿ ನಿಂತು ತಂದೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕಾಲು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಟ್ಟಿ ಹೊರಗೆ ಹೋದ.

ರಾಮಚಂದ್ರ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ, ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಮನೆ ಡಾಕ್ಟರ್ ಸುಂದರ್ ಹತ್ತಿರ ಕರೆತಂದರು. ಅವರು ಅವಳಿಗೆ ಗಾಯ ತೊಳೆದು ಸ್ಟಿಚ್ ಹಾಕಿದರು. ಅವರಿಗೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳ ಅರಿವಿದ್ದು ಏನೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿ ಯಾರೊಂದಿಗೂ ಮಾತಾಡದೆ ತನ್ನ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮಲಗಿದಳು.

ಮೂರು ದಿನದಿಂದ ರಾಜ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಶ್ಯಾಮರಾಯರು ಇನ್ಯಾವ ಗಲಾಟೆ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಾನೊ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಣ್ಣಂದಿರೂ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇವ ಸುಮ್ಮನೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ, ಊರಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ಏನು ರಾದ್ಧಾಂತ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಾನೋ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾರೂ ಹುಡುಕುವ ಯತ್ನ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ಏನಾದೀತೋ ಎನ್ನುವ ಆತಂಕ.

ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮರುದಿನವೇ ಮನೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಈ ಪಾಟಿ ಜ್ವರ ಇದೆ. ಸುಮ್ಮನೆ ಹೋಗಿ ಮಲಗು ಅಂತ ಅಕ್ಕ ಗದರಿದರು. ರಾತ್ರಿ ಬಂದು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅನ್ನುವ ಹೆದರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲದಂತೆ ಹೇಳಿದರು, ಮೇಲೆ ಮಲಗಬೇಡ ಅಂತ. ಅವಳು ಮಾತ್ರ 'ಬಿಡಕ್ಕಾ ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಿಯಾರು? ಉಳಿದಿರೋದು ಜೀವ ಅದ್ನ ತೆಗೆದಾರು ತೆಗೀಲಿ ಬಿಡಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೇಲೆಯೇ ಹೋದಳು.

ಅವನು ಹೋಗಿ ಆರು ದಿನ ಕಳೆದಿದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಢ ಮೌನ. ಆರನೇ ದಿನ ಶಶಿಧರನ ಆಫೀಸ್‌ಗೆ ಫೋನ್ ಬಂದಿತು. 'ರಾಜ ನಿಮಗೆ ಏನಾಗಬೇಕು?' ಶಶಿಧರ ಹೆದರುತ್ತಾ 'ತಮ್ಮ' ಎಂದ. 'ಅವರು ಕುಡಿದ ಮತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎದುರು ಬರುವ ಕಾರಿಗೆ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆದು ಆಕ್ಸಿಡೆಂಟಾಗಿದೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಿದ್ದು. ಕಾರಿನ ಓನರ್ ಖಾಸಗಿ ನರ್ಸಿಂಗ್ ಹೋಂಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲ. ಈ ದಿನ ನಿಮ್ಮ ಊರಿನವರೊಬ್ಬರು ಗುರುತು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ ತಕ್ಷಣ ಬನ್ನಿ' ಅಂದರು.

ಅಣ್ಣನಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿ ಶಶಿಧರ ಶಿವಮೊಗ್ಗೆಗೆ ಹೋದ. ತಂದೆಗೆ ಈಗಲೇ ಹೇಳೋದು ಬೇಡ ಅಂತ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಶಶಿಧರನಿಗೆ ಅವನ ಗುರುತು ಹಿಡಿಯುವುದು ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಡಾಕ್ಟರ್ ಅವರನ್ನ ಭೇಟಿ ಆದ. ಅವರು 'ತುರ್ತಾಗಿ ಆಪರೇಷನ್ ಆಗಬೇಕು. ಒಂದು ಕಾಲು ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ತುಂಡಾಗಿದೆ. ಅದು ಏನು ಮಾಡಲಾಗದು. ಈಗ ತಡವಾಗಿದೆ. ತಲೆಗೆ ಏಟು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಗೂ ಆಪರೇಷನ್ ಆಗಬೇಕು' ಎಂದರು. ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ, ಹೇಳಿದಲ್ಲಿ ಸಹಿ ಹಾಕಿ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಕಟ್ಟಿ ಶಶಿಧರ ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದ.

ತಂದೆಗೆ ಹೇಳುವುದೇ ಒಳ್ಳೆದಂತ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡರು. ರಾಮು ಹೆದರುತ್ತಾ ತಂದೆಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದ. ತಂದೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ಕುಳಿತವರು ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ರಾಮು ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿಗೂ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದ. ಸುಮ್ಮನೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳು 'ಅವರನ್ನು ಯಾರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಭಾವ' ಎಂದಳು. 'ನರ್ಸ್ ಇಡಬೇಕಮ್ಮ ಮೂರು ತಿಂಗಳಾದರೂ ಅವ್ನು ಅಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಮಾತು ಬರುವುದು ಅನುಮಾನ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಬಂದರೂ ವರ್ಷಗಳೇ ಬೇಕಂತೆ' ಎಂದ. ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿ 'ನನ್ನ ಅಲ್ಲಿ ಬಿಡಿ ಭಾವ ನಾನವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ತೀನಿ' ಎಂದಳು.

ಶ್ಯಾಮರಾಯರಿಗೆ ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. 'ಮಗೂ ನಿನ್ನ ಬದುಕು ಹಾಳು ಮಾಡಿದೆ. ತಾಯಿ ಪಾಪಿ ಕಣಮ್ಮಾ ನಾನು' ಅಂತ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿ ಅಳತೊಡಗಿದರು. ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿ ಏನೂ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಟ್ಟೆ ಎರಡು ಜೊತೆ ಚೀಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಬಂದಳು. ಭಾವನ ಜೊತೆ ಕಾರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವಳು 'ನನ್ನ ತಾಯಿ ಊರಾದ ಹರಿಹರಕ್ಕೆ ಏನೂ ತಿಳಿಸುವುದು ಬೇಡ ಅಂತ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಹೇಳಿ ಭಾವ' ಎಂದಳು.

ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿ, ರಾಮಚಂದ್ರ ಬಂದಾಗ ರಾಜ ಆಪರೇಷನ್ ಥಿಯೇಟರ್‌ಲ್ಲಿದ್ದ. ಎಲ್ಲಾ ಹೊರಗೆ ಕಾಯುತ್ತಾ ಕುಳಿತರು. ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯ ನಂತರ ಡಾಕ್ಟರ್ ಹೊರ ಬಂದವರು 'ಆಪರೇಷನ್ ಆಯ್ತು. ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ ಏನೂ ಹೇಳಲಾಗದು' ಎಂದರು. ರಾಜ ಅರೆ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲೇ ಎಂಟು ದಿನಗಳು ಐ.ಸಿ.ಯು ನಲ್ಲಿದ್ದ. ಅವನು ಅಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಡಾಕ್ಟರ್ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅರೆ ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜನಿಗೆ ವಾರ್ಡ್‌ಗೆ ಹಾಕಿದಾಗಲೇ ತನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಅರ್ಥವಾಗಿದ್ದು, ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಗುರುತು ಹಿಡಿದಿದ್ದೂ ಆಗಲೇ.

ತನ್ನ ಒಂದು ಕಾಲು ಹೋಗಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಆಪರೇಷನ್ ಆಗಿದೆ. ಮಾತಾಡಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಿದೆ. ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ಅಣ್ಣಂದಿರೂ ತನ್ನ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಅಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ದಿನವೂ ಒಬ್ಬ ಅಣ್ಣ ಜೊತೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಅವನ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದು ದಿನವೂ ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆ ಎನ್ನಲಿಲ್ಲ. ತಂದು ಕೊಟ್ಟಾಗ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ತರುವುದು ತಡವಾದರೆ ಏನೂ ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಕಂದಿರು ಇಬ್ಬರೂ ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮಾತಾಡಿದ್ದನ್ನೇ ಅವನು ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಮೂಕಿಯಂತೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಅಲ್ಲೇ ಕಳೆದ ನಂತರ ಡಾಕ್ಟರ್ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಫಿಸಿಯೋಥೆರಪಿ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದರು. ಮಾತು ನಿಧಾನ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಅವನನ್ನು ಅಣ್ಣಂದಿರು ನರ್ಸ್‌ಗಳು ಎತ್ತಿ ಕಾರಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿದರು. ಮನೆ ಮುಂದೆ ಕಾರು ನಿಂತಾಗ ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ಹಿಂಬಾಗಿಲಿಂದಲೇ ಹೋಗೋಣ ಭಾವ. ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ಆ ದಿನ ತಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದು ನೆನಪಾಗಿ ಹಿಂಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕಾರು ತಿರುಗಿಸಿದ. ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶ್ಯಾಮರಾಯರಿಗೆ ಆ ದಿನ ತಾನು ಈ ಹೊಸ್ತಿಲು ದಾಟಿ ಒಳ ಬಂದರೆ ನನ್ನ ಹೆಣ ತುಳಿದು ಬರುತ್ತಿ ಅಂದಿದ್ದು ನೆನಪಾಗಿ ಕಣ್ಣು ತುಂಬಿತು. ನೋವಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತಿನ ಪರಿಣಾಮ ನೆನೆದು ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟರು.

ಅಂದಿನಿಂದ ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊರಳಿದರೆ ಸಾಕು ಎದುರು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ. ರಾಜ ಅಸಹಾಯಕನಾಗಿ ನೀರಿಗೆ ಸನ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಮಲ ಮೂತ್ರ ಬಂದಾಗ ಸನ್ನೆಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವಳು ತಕ್ಷಣ ಅವನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಒಂದು ದಿನ ಅವಳು ಅಸಹ್ಯ ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಮುಖ ಸಿಂಡರಿಸಿಲ್ಲ.

ರಾಜ ಮಲಗಿ ತನ್ನ ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿಯನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಹವ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ, ಅವನ ದಾಹ ತಣಿಸುವ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಮಕ್ಕಿ ಮನೆಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಅವನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಲ್ಲ.

ಅಣ್ಣಂದಿರು ದಿನಾ ಬಂದು ಬಂದು ಇವನ ತಲೆ ನೇವರಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅತ್ತಿಗೆಯರು ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಊಟ ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶ್ಯಾಮರಾಯರು ಬಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬಂದಿಲ್ಲ ಅಂತ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟ ನೋವು ಅವಮಾನ ನೆನೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಓರಗಿತ್ತಿ ಸಂಧ್ಯಾ ಒಂದು ದಿನ ಹೇಳಿದಳು.

'ಅಷ್ಟು ಹಿಂಸೆ ಕೊಡ್ತಿದ್ದ ರಾಜನನ್ನು ಅಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಸ್ತೀಯಲ್ಲಾ, ನಾಗೂ, ಅವನು ಸರಿ ಇದ್ದರೆ ಹೇಗಿರುತ್ತಿದ್ದಿ?' ಎಂದಳು.

ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹೇಳಿದಳು, 'ಪ್ರೀತಿಸ್ತೀನಾ? ಹಾಗಂತ ಯಾರೂ ಹೇಳಿದರು? ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮ, ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿಂದಲೆ ಸತ್ತು ಬಿಟ್ಟಿದೆ ಅಕ್ಕಾ. ಅವರು ಗಂಡ ಅಂತಾನೂ ನನಗಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಅವರು ಒಂದು ಅಸಹಾಯಕ ಜೀವ ಅಷ್ಟೆ, ಅಷ್ಟೆ ಅಕ್ಕಾ' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಅಕ್ಕನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ತಲೆಯಿಟ್ಟು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತಳು.

ಇಡೀ ಜೀವನದಲ್ಲಿ 'ಮಡುಗಟ್ಟಿದ ನೋವ'ನ್ನು ಅವಳು ಅಳುತ್ತಲೇ ಹೊರಹಾಕಿದಳು. ಅಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು.